

Наталія Вітушко,

завіддiлу технологiй електронної обробки iнформацiї НЮБ
Нацiональної бiблiотеки України iменi В. I. Вернадського

ПЕРЕВІРКА ІНФОРМАЦІЇ НА ДОСТОВІРНІСТЬ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ БІБЛІОТЕЧНОГО АНАЛІТИЧНОГО ПРОДУКТУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИСТОЯННЯ

У статті розглянуто роль інформації у формуванні системи національної безпеки в умовах інформаційного протистояння, особливості подання інформації в електронному інформаційному просторі, роль електронних ЗМІ в поширенні недостовірної інформації, причини цього явища. Досліджено особливості організації в цих умовах одного з етапів процесу підготовки бібліотечного інформаційно-аналітичного дослідження – етапу перевірки інформації на достовірність (на прикладі практики Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади – СІАЗ і Національної юридичної бібліотеки Національної бібліотеки України ім. В. I. Вернадського).

Ключові слова: інформаційне протистояння, електронні ЗМІ, бібліотека, інформаційно-аналітичне дослідження, джерельна база, тематичний запит, достовірність інформації, джерело інформації, інформаційний простір.

Соціальна взаємодія суб'єктів глобалізації у сучасному світі крім позитивних форм має і негативні. Однією з таких форм є інформаційне протистояння, концептуальні засади якого полягають у поширенні в інформаційному просторі супротивника недостовірної інформації для впливу на оцінки, наміри та орієнтацію населення і осіб, що ухвалюють державні рішення. При цьому ЗМІ виступають у ролі важливого інструмента введення достовірних і недостовірних фактів у інформаційний обіг. Сьогодні ми маємо нагоду спостерігати масштабні операції з інформаційного (і як наслідок – морально-психологічного) впливу ЗМІ на суспільство, кінцевим результатом яких є вибух незадоволення або паніки серед населення, деструктивних дій різних соціальних груп. На нейтралізацію такого впливу витрачається чимало часу, сил і коштів²⁷.

²⁷ Детальніше див.: Ржевская В. Украина на острие информационной войны. Стратегия выживания // *NovostiUA.net* (<http://novostiua.net/stati/55618-ukrainana-ostrie-informacionnoy-voyny-strategiya-vyzhivaniya.html>). – 2014. – 26.04;

За таких умов роль бібліотек як центрів зосередження, опрацювання та підготовки для суспільного використання достовірної інформації поступово зростає [9, с. 127]. Забезпечуючи задекларований у Законі України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» вільний доступ громадян до інформації, бібліотечні установи мають розширювати процес співробітництва з громадськістю шляхом введення в суспільний обіг нових інформаційно-аналітичних продуктів, побудованих на достовірній інформації.

На думку дослідників сучасних інформаційних процесів, можливості бібліотек у цьому сенсі мають широкі перспективи. Важливе місце в теоретичному осмисленні цих питань належить працям В. Горового. Велику увагу розкриттю окремих аспектів бібліотечного інформаційно-аналітичного виробництва приділили у своїх роботах Т. Гранчак, І. Давидова. Чимало важливих питань стосовно ролі інформації у суспільному житті розкривають у своїх дослідженнях такі фахівці, як В. Келле, Р. Крейг, Г. Почепцов, В. Шмаков, Т. Ойзерман.

Дослідниками зроблені висновки, які підтверджуються практикою СІАЗ і НЮБ НБУВ, про те, що характерними особливостями інформаційних протистоянь в умовах глобалізації є не лише зростаюча агресивність інформації у світовій мережі, а й урізноманітнення методів введення в обіг недостовірної інформації, що сприяє більшій довірі до неї з боку пересічних користувачів. Зокрема, це примітивізація ситуацій; маскуванню інформації, спрямованої на зміну поведінки певної групи людей, під стереотипи, які вже існують у цій групі та ін.

Отже, метою цієї статті є розгляд питання достовірності інформації на прикладі сучасних інтернет-ресурсів, які сьогодні професійно використовуються бібліотеками в процесі інформаційно-аналітичного виробництва і які дають можливість обробляти великий масив інформації з можливістю оперативного аналізу всіх аспектів суспільних процесів в Україні та світі.

Для співробітників бібліотечних інформаційно-аналітичних підрозділів Інтернет є не лише невичерпним джерелом інформації, а й джерелом різноманітних проблем, однією з яких є перевірка інформаційної бази аналітичного дослідження на достовірність.

Досвід роботи СІАЗ і НЮБ НБУВ показує: висловлення великого стратега Наполеона про чотири газети, що можуть заподіяти більше зла, ніж стотисячна армія, є актуальним й сьогодні. З невеликим уточненням:

Заява щодо стану часткової мобілізації до лав Державної прикордонної служби України // Урядовий портал (http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247166545&cat_id=244277212). – 2014. – 2.04.

одне недостовірне інтернет-повідомлення може мати більш руйнівну силу, ніж чотири наполеонівські газети.

Щоправда, з цього приводу існує й інша думка. Як повідомляє Академія української преси (АУП), за рівнем достовірності в поданні інформації інтернет-медіа серйозно обігнали друковані ЗМІ, радіо та телебачення. Згідно з результатами експертного опитування, яке було проведено в січні 2014 р., щодо інформування про події на Євромайдані, якщо друкована преса по середньому показнику «повнота освітлення» одержала 3,2 бала за п'ятибальною шкалою, то Інтернет – 4,7 балів. При цьому достовірність матеріалів у газетах експерти оцінили у 2,9 балів, у мережі Інтернет – у 4,1 бала [6].

Не спростовуючи результатів цього дослідження, автор дозволить собі зробити невелике уточнення: об'єктом дослідження була важлива та резонансна для суспільства тема, яка об'єднала активних громадян в один табір. В інформаційних протистояннях таких таборів буває декілька. І недостовірна інформація є серйозною зброєю кожного з них. Знання ж про її виникнення, розповсюдження та дію сприяють грамотній побудові профілактичних заходів з її нейтралізації [7].

На сьогодні існує чимало визначень стосовно недостовірної інформації. Зокрема, «Общеэкономический и экономико-математический объяснительный словарь» Л. Лопатнікова (<http://slovar-lopatinikov.ru/slovar/d/dostovernost-informacii/>) визначає достовірність інформації (reliability information), як відповідність прийнятого повідомлення тому, що передається. Кількісне її визначення ґрунтується на ймовірності виникнення помилок при передачі інформації.

За визначенням Вікіпедії, достовірність – це властивість інформації бути правильно сприйнятою, імовірність відсутності помилок, безсумнівна вірність наведених відомостей, які сприймає людина.

Практична робота дає змогу автору дещо розширити ці визначення і до перелічених вище якостей достовірної інформації додати: її адекватність реальним подіям і реальному часу, коли вони відбулись.

Недостовірна інформація існує в Інтернеті завжди, що пояснюється особливостями його існування. У періоди інформаційного протистояння продукування недостовірної інформації активізується. Найчастіше вона з'являється у сфері новинних ресурсів, що пояснюється їх оперативністю та популярністю, і відповідно – швидким поширенням в інтернет-середовищі.

Широко використовуються для поширення недостовірної інформації й інші популярні ресурси. Зокрема, ми одержуємо новини про найгучніші

та цікаві події від очевидців: з блогів і соціальних мереж. Недосвідченість у роботі з інформацією, не завжди достатній інтелектуальний рівень певної кількості користувачів цих ресурсів сприяє швидкому поширенню ²⁸ недостовірної інформації, особливо якщо вона носить провокаційно-емоційне забарвлення, або є чорним піаром. Через певний час вона, як правило, спростовується, але мету досягнуто – жорсткі дискусії навколо інформації часто призводять до конфронтації окремих груп населення.

Останнім часом значно поширилося таке явище, як «фейкова» (фальшива) інформація. Це – новини, сторінки в соціальних мережах, підроблені під рейтингові сайти, за допомогою яких певні групи людей або окремі особи привертають увагу суспільства до недостовірних подій некоректним шляхом ²⁹. Подібна інформація, зокрема, «фейкові» новини, розповсюджуються з великою швидкістю, поступово поповнюючись новими подробицями, які є реакцією користувачів соціальних мереж (резонансна інформація може довго «поститись» і навіть сприяти створенню нових груп).

Можливості Інтернету дають змогу створювати псевдореальних персонажів, наділяючи їх вигаданою історією, яких користувачі вважатимуть цілком реальними. Може бути інша ситуація: одна особа поширює інформацію з різних акаунтів від імені вигаданих людей, «засмічуючи» своїми повідомленнями інформаційний простір інтернет-середовища.

Разом з тим інтернет-спільнота навчилася боротись із таким явищем: в українському сегменті Інтернету реалізується проект, який перевіряє новини та факти із ЗМІ та соціальних мереж: stopfake.org (<http://www.stopfake.org/>). Цей та інші подібні ресурси ³⁰ можна використовувати під час перевірки достовірності інформації.

Вкидаючи «фейкову» інформацію в Інтернет, її автори враховують таку особливість мережі, як анонімність, можливість множинної дії. Фальшиві матеріали можуть одночасно просуватися через велику кількість сайтів, форумів, блогів, гостьових книг. При цьому у користувачів, які зустрічають одну й ту саму інформацію в різних місцях, складається враження, що вона є достовірною.

Однією з найпопулярніших соціальних мереж, інформація якої

²⁸ Шляхом легалізації через інтернет-сайти.

²⁹ Під некоректним шляхом автор має на увазі створення фальшивих сайтів, блогів, за допомогою яких поширюється недостовірна інформація. При цьому часто страждає репутація як справжнього сайту, блогу, так і його авторів.

³⁰ У лютому – березні діяв сайт Фейк-Контроль (<http://fakecontrol.org/>).

потребує ретельної перевірки, є сервіс мікроблогів Twitter, на якому чимала кількість журналістів шукають матеріал для статей – на акаунтах відомих політиків, письменників, громадських діячів, які мають велику кількість прихильників-«фолловерів»³¹.

Варто згадати слова відомого журналіста, редактора газети The Washington Post Б. Вудворда: першим важливим завданням інформаційного співробітника під час підготовки джерельної бази аналітичного дослідження є збирання інформації, але ще важливішим є ретельна перевірка достовірності фактів [8, с. 105].

Розглянемо інші шляхи появи в ресурсах Інтернету недостовірних матеріалів. Одними з перших на сьогодні, як правило, нову інформацію подають інформаційні агенції. Вона є короткою за змістом, без оцінок і прогнозів. Але ЗМІ, готуючи на її базі свої матеріали, змінюють акценти, подають новини в різному контексті. Тому одне й те саме повідомлення з різних джерел інформації сприймається по-різному. Це можна пояснити тим, що:

– ЗМІ працюють з різною аудиторією, тому форма подання матеріалів відрізняється (теоретична версія);

– напрями інтерпретації матеріалу визначають власники та спонсори видань (прагматична версія).

Зважаючи на те, що достовірність інформації залежить від самих видань, аналітикам слід звертати увагу на першоджерело, уважно вивчати факти, які лежать в основі інформації, ретельно перевіряти сумнівні відомості. Така робота дає змогу виявити не лише дезінформацію, а й дані, спотворені під час використання технічних засобів зв'язку [4]. Фактичні помилки можуть також виникнути в результаті неточного цитування, смислової та термінологічної плутанини, перекладу з іншої мови.

Значним чином на достовірність інформації впливає її автор. Тому під час підготовки джерельної бази інформаційно-аналітичного дослідження з обережністю необхідно ставитись до матеріалів журналістів, відомих своїми скандальними статтями. Навіть якщо їх передрукували солідні видання. Іноді це може статися через надмірне прагнення донести до суспільства невідомий аспект резонансної події. Іноді електроні ЗМІ

³¹ Національна фундація науки США виділила Уеллслейському коледжу півмільйона доларів на створення додатка, здатного вимірювати рівень достовірності інформації, опублікованої в Twitter та інших соціальних мережах. Прилад визначатиме, чи можна вірити автору, враховуючи наявність підтвержень його заміток з інших джерел і ступінь довіри до нього інших користувачів [5].

вдаються до таких дій із завуальованою метою підвищення щоденного рейтингу.

Недостовірною (через неможливість її перевірити) дослідник має вважати інформацію, що надходить до видань з «конфіденційних» джерел, навіть якщо матеріал містить посилання на організацію, яку представляє «джерело».

Якщо прізвище автора публікації є невідомим, необхідно ознайомитися з іншими його роботами, спробувати проаналізувати їх на предмет використання скандальних фактів, лобювання інтересів конкретних організацій або осіб. Аналіз значної кількості статей за тривалий час, блогу автора, сторінок у соціальних мережах, відгуків читачів на його роботи нададуть можливість зробити висновок стосовно статусу автора в електронному інформаційному середовищі, його компетентності. Значно підвищує ступінь достовірності матеріалів той факт, що автор є представником певної офіційної установи.

Дослідникам слід звернути увагу на те, що матеріал може мати недостовірний характер, якщо автор:

1) посилається у публікації на нерейтингові джерела за наявності рейтингових з порушеної теми;

2) використав сумнівні факти або документи, отримані неофіційним шляхом;

3) зосередив увагу лише на тих повідомленнях, які підтверджують його припущення;

4) приховує від користувачів частину інформації;

5) перебільшує або зменшує значення частини інформації.

Наявність однієї з вказаних тенденцій може бути результатом того, що автор або сам не володіє всією інформацією, або виконує певне замовлення.

Якість інформації сьогодні страждає і через те, що у процес її виробництва та представлення в інформаційному просторі долучилася значна частина суспільства. З одного боку, це сприяє розширенню можливостей для вивільнення її творчого потенціалу, з іншого – до процесу інфотворення приєднується дедалі більше некваліфікованих учасників, а також людей, що часто переслідують шкідливі для суспільства цілі [2, с. 11].

Сприяє цьому не лише легкість створення персональних сторінок у Живому Журналі (LiveJournal) або соцмережах, а й поява численних сайтів, власники яких з метою популяризації ресурсу та в умовах недостатнього фінансування некритично ставляться до якості матеріалів,

часто вимагаючи від авторів лише дотримання правил стосовно невикористання агресивної лексики та радикальних ідей.

Розглянемо можливості перевірки інформації за допомогою аналізу сайтів, на яких вона розміщена.

Згідно з В. Шляпентохом, інформація має безперервний характер, але в інформаційно-аналітичній роботі, особливо якщо вона має оперативний характер, а в період інформаційного протистояння саме такий вид інформації є важливим як для дослідників, так і для користувачів, найчастіше використовується факт – інформація про конкретну подію, що відбулася в конкретний момент у конкретному місці. Її достовірність і повинен перевіряти дослідник. При цьому він має враховувати такі важливі властивості інформації, як:

1) здатність до спотворення при передачі – мінімізація спотворення залежить від здібностей джерела інформації точно та сумлінно передавати факти.

2) «старіння» – те, що було достовірним учора, може бути недостовірним сьогодні, у змінній реальності.

Крім того, інформація повинна мати посилання на першоджерело. Якщо воно відсутнє (особливо у випадку наведення статистичних даних, даних соціологічних досліджень, висновків або оцінок офіційних осіб тощо), матеріал не заслуговує на довіру.

Про високий рівень достовірності матеріалу можна говорити лише тоді, коли журналісти, експерти, науковці чітко відстежують шлях надходження первинної інформації з метою недопущення її перекручування. Зокрема, останнє відбувається внаслідок нашарування на неї під час передруку з першоджерела додаткових інформаційних блоків, що містять так звану авторську інтерпретацію (аналітичну, емоційну або замовлену).

У випадку, коли першоджерело є загальновідомим (відбувається передрук сайтами інформації з одного авторитетного ресурсу), його статус гарантує достовірність інформації. Відомі ресурси не ризикуватимуть ним заради сумнівних сенсацій. Разом з тим навіть вони не застраховані від випадкових помилок, спричинених онлайн-форматом існування електронних ЗМІ.

У випадку, коли встановити першоджерело інформації складно, існує імовірність того, що інформацію цілеспрямовано вводять в інтернет-простір з метою маніпулювання суспільною думкою. Створюючи, за О. Григор'євим, «інформаційну хвилю», недостовірні матеріали спочатку через низку джерел-посередників уводять в інформаційний обіг, а потім на його основі готується більш докладний матеріал [3].

При цьому в очах читачів він приймає характер достовірного, оскільки містить численні посилання на інші інтернет-видання.

Але і наявність першоджерела не є визначальним показником достовірності матеріалу. Чимало інформації в мережі виглядає повноцінною тільки завдяки ореолу, яким користувачі оточують Інтернет³², і завдяки легкості, з якою можна створити сайт, на вигляд такий же якісний та професійний, як сайти друкованих ЗМІ.

Досліднику слід враховувати той факт, що будь-яку інформацію вилучити з мережі дуже важко: легкість, з якою вона копіюється та тиражується в Інтернеті, гарантує її швидке та широке розповсюдження. І навіть якщо недостовірну інформацію видаляє один ресурс, вона продовжує існувати на інших і має досить тривале життя.

На думку фахівців, сьогодні, у період розвитку соціальних медіа, професійні журналісти втрачають можливість керування інформацією, оскільки громадськість сама інформує громадян про актуальні події. Очіма спостерігачів, безпосередніх учасників подій, фахівців.

За оцінками дослідників, зокрема Д. Уорліка, Д. Пенрод, блоги, поєднавши в собі читання, письмо та оприлюднення власних думок в Інтернеті, стали для людини початку ХХІ ст. важливим засобом самовиявлення та інструментом для розвитку особистих навичок грамотності, школою викладу власних думок, спільного оволодіння знаннями, а отже, і дієвим інструментом навчання. Люди на іншому кінці процесу обміну інформацією отримують інформацію, що вже «обросла» чиймись думками, новими фактами. «До гри увійшов новий механізм збільшення достовірності» [11, с. 197].

Чи можна вважати блоги джерелом, аналогічним ЗМІ? Достовірність матеріалів ЗМІ, особливо електронних, у періоди різноманітних конфліктів, інформаційних протистоянь тощо викликає чимало запитань. Разом з тим рейтингові друковані ЗМІ та інтернет-видання прагнуть подавати перевірену інформацію. І не лише тому, що дбають про свій професійний авторитет. А тому, що несуть правову відповідальність за свої матеріали.

Ті електронні ресурси, які не зареєстровані як ЗМІ, не мають і їхніх правових обов'язків. А за умови легкого видалення зі своїх сторінок недостовірної інформації, можуть розміщувати її на замовлення. І відповідна репутація (слід підкреслити – колективна, за якою часто не стоїть

³² Мережа настільки органічно ввійшла в життя сучасної людини, що інформація з неї сприймається такою ж достовірною, як інформація книг, довідників та енциклопедій.

жодних імен, а контактні дані замінює «форма зворотного зв'язку») іноді навіть підвищує їхній рейтинг.

Відомі блогери несуть моральну відповідальність перед суспільством за подану інформацію³³. Крім того, на підвищення популярності свого блогу вони витрачають чимало часу, тому не можуть дозволити собі використовувати неперевірену інформацію, адже у випадку викриття інтернет-співтовариство має чимало засобів для руйнування персональної репутації за короткий термін.

Разом з тим нерідко блогери надають увазі громадськості цікаву інформацію, яку не можна знайти в ЗМІ, і достовірність якої крім автора не може підтвердити ніхто. Використовувати її потрібно обережно. Звичайно, мова не йде про блоги державних установ, державних чиновників, офіційні блоги компаній. Щоправда, і офіційні ресурси можуть надати користувачу недостовірну інформацію: у випадку вручання в їхню роботу хакерів.

Але оскільки це відбувається рідко, наявність у матеріалі посилань на офіційні електронні ресурси органів державної влади, інформаційних агентств, наукових академічних структур тощо є важливим доказом достовірності інформації.

Якщо такі посилання відсутні, а матеріал містить у собі звернення до певного документа, такий документ треба знайти на відповідному офіційному сайті та проаналізувати його на предмет:

- де і ким він був створений;
- чи є він чинним;
- чи є він відкритим, і якщо ні, то яким чином і з якою метою його оприлюднили;
- як можна переконатися в тому, що його зміст є правдивим [1, с. 97].

Перевірити достовірність інформації можна також шляхом звернення до альтернативних джерел або внутрішнього аналізу матеріалу. Використовуючи його, особливу увагу слід звернути на:

- позитивний або негативний характер публікації;

³³ Довідково: Щоправда вже існує і досвід правової відповідальності, але він викликав критику інтернет-спільноти: з 1 серпня 2014 р. у РФ вступає в силу так званий закон про блогерів – зміни до Закону «Про інформацію, інформаційні технології і про захист інформації та окремі законодавчі акти Російської Федерації з питань впорядкування обміну інформацією з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж», за яким вводиться поняття «блогер» – власник сайту з відвідуванням більше 3 тис. користувачів на добу. Блогерів серед іншого зобов'язують «перевіряти достовірність інформації до її розміщення та негайно видаляти її у разі недостовірності» [10].

- логіку подання фактів, відсутність або наявність великих розривів між окремими фактами однієї події;
- логіку оцінки фактів;
- характер подання матеріалу (інформаційний, авторитарний, емоційно напружений, дискусійний);
- характер висновку (категоричний, запитальний, відсутність висновку з адресуванням стосовно його визначення до читачів).

Обов'язково слід враховувати, що упередженість підходу автора до проблеми може маскуватись під нібито об'єктивний розгляд різних точок зору. При цьому на захист однієї він наводитиме виключно слабкі аргументи, іншої – тільки вагомі.

Відомі дослідники Інтернету К. Шерман і Г. Прайс радять користувачам під час оцінки достовірності інформації використовувати такі ж самі фільтри, як і під час використання друкованої продукції: той факт, що інформація є надрукованою, не є доказом її достовірності і навпаки.

Отже, сучасний інформаційний простір, зокрема Інтернет, крім виконання функцій обміну думками та отримання інформації його користувачами в період інформаційного протистояння, стає об'єктом і засобом інформаційного керування. Серед користувачів мережі з'являються групи людей або окремі особи, які навмисно поширюють помилкову або спотворену інформацію.

За таких умов співробітники бібліотечних інформаційних структур мають критично підходити до відібраної з Інтернету інформації під час підготовки джерельної бази аналітичного дослідження.

Щоб зорієнтуватися у світі інформації, необхідно володіти навичками грамотного її пошуку, аналізу джерел, навчитися критично відбирати та оцінювати її, перевіряти факти.

Відповідальне ставлення до достовірності інформації, яку бібліотечні установи вводять у суспільний обіг, є важливим елементом інформаційної безпеки держави.

Список використаних джерел

1. *Бель Б.* Посібник з журналістських розслідувань. Теорія та практика / Б. Бель, О. Бурмагін, Т. Патора, О. Хоменок. – К., 2013. – 190 с.
2. *Горова С.* Інтернет-ЗМІ як об'єкт бібліотечної інформаційної діяльності : монографія / С. Горова ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 208 с.
3. *Григорьев А. В.* О некоторых методах проверки достоверности

информации из открытых источников / А. В. Григорьев [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.amulet-group.ru/print.htm?id=8-65&str=5>. – Загл. с экрана.

4. Достоверность информации [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/business/4173>. – Загл. с экрана.

5. Исследователи учатся определять достоверность информации в Twitter [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://masterhitech.ru/technology/21-issledovateli-uchatsya-opredelyat-dostovernost-informacii-v-twitter.html>. – Загл. с экрана.

6. Названы наиболее объективные украинские СМИ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://inpress.ua/ru/society/24184-internetmedia-priznany-naibolee-obektivnymi-smi>. – Загл. с экрана.

7. Національний регулятор звернувся до «Радіо Ера» стосовно трансляції спільних із «Голосом Росії» інформаційних передач [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.nrada.gov.ua/ua/news/radanews/22-083.html>. – Назва з екрана.

8. *Потятиник Б. В.* Интернет-журналистика / Б. В. Потятиник: Навч. посіб. / Львів: ПАІС, 2010. – 246 с.

9. Розвиток ресурсної бази вітчизняного інформаційного середовища / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, Л. А. Дубровіна та ін.] / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2012. – 246 с.

10. Закон о блогерах начнет действовать с 1 августа [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ok-inform.ru/vlast/12961-zakon-o-blogerakh-nachnet-dejstvovat-s-1-avgusta.html>. – Загл. с экрана.

11. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства : [монографія] / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 220 с.

Стаття надійшла до редакції 09.06.2014.

Natalia Vitushko,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

THE INFORMATION'S CHECKING FOR VERACITY IN THE PREPARATION OF THE SOURCES'BASE OF LIBRARY'S RESEARCH PRODUCT IN THE INFORMATION CONFRONTATION

The article studies the role of information in the creation of national security system in the informational confrontation circumstances, specifics of representation of infor-

mation in the electronic media, the role of electronic mass-media in the distribution of unreliable information, and the reasons of this phenomenon. One of the phases of preparing of informational analytical study is researched – the step when the information is being checked for its reliability and authenticity. Real life examples are used from the practice of the Informational Analytical Service (SIAZ) and the National Law Library of Vernadsky National Library.

Keywords: informational confrontation, electronic mass-media, library, informational analytical, source base, thematic query, reliability of information, source of information, information field.

Наталья Витушко,

зав. отделом технологий электронной обработки информации НЮБ
Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского

ПРОВЕРКА ИНФОРМАЦИИ НА ДОСТОВЕРНОСТЬ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ ИСТОЧНИКОВОЙ БАЗЫ БИБЛИОТЕЧНОГО АНАЛИТИЧЕСКОГО ПРОДУКТА В УСЛОВИЯХ ИНФОРМАЦИОННОГО ПРОТИВОСТОЯНИЯ

В статье рассматривается роль информации в формировании системы национальной безопасности в условиях информационного противостояния, особенности представления информации в электронном информационном пространстве, роль электронных СМИ в распространении недостоверной информации, причины этого явления. Исследуются особенности организации в этих условиях одного из этапов процесса подготовки библиотечного информационно-аналитического исследования – этапа проверки информации на достоверность (на примере практики Службы информационно-аналитического обеспечения органов государственной власти – «СИАЗ» и Национальной юридической библиотеки Национальной библиотеки Украины им. В. И. Вернадского).

Ключевые слова: информационное противостояние, электронные СМИ, библиотека, информационно-аналитическое исследование, источниковая база, тематический запрос, достоверность информации, источник информации, информационное пространство.